

Združenje Mestnih Občin Slovenije

Verdijeva ulica 10
6000 Koper
zmos@koper.si

Št.: 030-1/2014-3
Datum: 1. 12. 2014

DRŽAVNI SVET REPUBLIKE SLOVENIJE	
Prejeto:	01-12-2014
Šifra:	
Povezava:	
EPA:	EU:
Sign. zn.:	
Kratice:	

Republika Slovenija
Državni svet
Šubičeva 4
1000 Ljubljana
gp@ds-rs.si

Zadeva: Stališče do Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o lokalni samoupravi

Spoštovani,

Po določbah Evropske listine o lokalni samoupravi (MELLS) prebivalci lokalne skupnosti uresničujejo pravico do lokalne samouprave preko demokratično izvoljenih predstavniških organov (skupščin ali svetov), ki imajo lahko njim odgovorne izvršilne organe (npr. župane). Načelo delitve oblasti je torej uveljavljeno tudi na področju lokalne samouprave. Gre za ločitev normativne in izvršilne veje oblasti, ki je v primerjavi z delitvijo oblasti na državni ravni dosledneje izvedena, saj sta občinski svet in župan zaradi njune neposredne izvolitve samostojnejša in bolj neodvisna drug od drugega. Župan, ki je poleg občinskega sveta najpomembnejši organ občine, ima v razmerju do občinskega sveta močnejši položaj, kot bi ga imel, če bi ga izvolil občinski svet izmed svojih članov. Ker župan ni neposredno odgovoren občinskemu svetu, ga ta tudi ne more razrešiti. Te možnosti nimajo niti volivci v obliki odpoklica, ampak lahko župana po sedanjih ureditvah razreši le državni zbor na predlog vlade. Župan je tako kot nosilec izvršilne funkcije politično odgovoren le zakonodajnemu organu, ne pa tudi občinskemu svetu kot predstavniškemu organu lokalne skupnosti.

Institut odpoklica župana je torej potreben, saj to terjajo demokratični principi in dejstvo, da je župan neposredno izvoljen od občanov. Potreba po tem pa je navsezadnje tudi posledica siceršnjega nezaupanja ljudi v oblastne funkcije. In prav potreba po celoviti in primerljivi ureditvi odpoklica različnih nosilcev oblasti je razlog, zakaj ni primerna kakršnakoli parcialna rešitev.

Institut odpoklica oz. razrešitve župana vsekakor pomeni poseg v volilno pravico, zato tovrsten način uveljavljanja politične odgovornosti odpira tudi pomembna pravna vprašanja. To so npr. ustreznost njegove umestitve v pravni sistem (predvsem tudi z vidika, kako je to vprašanje rešeno za druge predstavnike oblasti, kar pa, kot vemo, ni), kakšni naj bodo vsebinski pogoji za odpoklic, po kakšnem postopku naj bo izveden (potreba po jasnih, nedvoumnih in natančnih postopkovnih opravilih), kdo naj odloča o odpoklicu oz. kakšne omejitve izvedbe odpoklica naj veljajo (kakšna večina naj bo kot najbolj primerna dosežena, kaj je še razumen in dovolj zahteven kvorum udeležbe), ali naj se odpoklic morda uredi po vzoru konstruktivne nezaupnice (ko bi predlog za odpoklic uspel le v primeru, če bi bil hkrati izvoljen kandidat, ki ga predlagajo predlagatelji odpoklica) in podobno. Ko gre za odpoklic s strani volivcev, je npr. pomembno tudi, kdaj in kolikokrat lahko volivci uporabijo to možnost (npr. ne prej, kot pred potekom polovice mandata, zgolj enkrat ipd.), v katerih primerih bi odpoklic avtomatično pomenil tudi razpust občinskega sveta, kdo naj bi vodil in opravljal postopkovna opravila (npr. občinska volilna komisija ali kdo drug). Vse to pa so vprašanja, ki terjajo temeljit premislek, saj naj bi rešitve veljale na daljši rok.

Posebno vprašanje je tudi morebitna prekomernost posega (pri oblikovanju normativne ureditve je treba imeti pred očmi njegovo skladnost z načelom sorazmernosti kot enim od načel pravne države; gre za t. i. strogi test sorazmernosti, kjer se presoja upravičenost oz. nujnost potrebe po točno taki ureditvi, primernost posega v smislu dosega zasledovanega cilja in pa sorazmerje med težo posledic predvidenega posega in koristmi, ki bodo z njim dosežene).

Potreben bi bil tudi premislek o uveljavljanju pravne odgovornosti, to pomeni, da bi bilo treba dograditi (po potrebi tudi spremeniti) ureditev iz 90. a do 90. č člena Zakona o lokalni samoupravi glede predlagateljev, postopka in pa razlogov predčasne razrešitve župana in občinskega sveta (npr. da bi namesto državnega zbora odločilno vlogo imel od politike manj odvisen organ itd.).

Naslednji (oz. hkraten) korak pa je ureditev uveljavljanja politične odgovornosti, ki je pridržana volivcem, ob upoštevanju gornjih navedb oz. omejitev (ne prej, kot po preteku vsaj prvega leta mandata, ne večkrat znotraj mandata, dovolj zahteven kvorum udeležbe ipd.).

V ZMOS glede na vse navedeno menimo, da nobena ad hoc rešitev (kar predlagana je ni dobra, temveč obravnavana problematika terja širšo razpravo, ki bo pripeljala do smiselnih in uravnoveženih, pa tudi dolgoročnih rešitev.

Lepo vas pozdravljamo.

Dr. Miloš Senčur, l. r.
Sekretar združenja